

A kultúra erős kapaszkodó

Beszélgetés Lakatos Erika fotóművésszel

– Ha megkérdezik tőled, hogy mi a foglalkozásod, mit mondasz?

– Több mindent csinállok, és időszakonként változik a fő tevékenységem. Elsősorban fotóművész vagyok, de van, amikor azt mondom, hogy tanár, mert évekig rajzot tanítottam New Yorkban, de énekelek is. 2006-ban az OSI (Open Society Institute, Nyitott Társadalmi Intézet) szervezésében, halmozottan hátrányos helyzetű gyerekeket mentoráltam.

– Hogyan kerültél Amerikába?

– Egy kedves barátom meghívott. Ott kezdtem egyetemre járni. Előtte Németországban éltem, ahol a szüleim, apám ott zenélt.

– Milyen szakra jelentkeztél az egyetemen?

– Ének szakra ott kaptam ösztöndíjat, de azután fölvettem mellé a fotózást, igaz csak véletlenül, mert kellett választani extra kreditet. A professzoromnak annyira tetszettek a képeim, hogy arra biztatott, jelentkezsek egy nemzetközi fotóversenyre. Én ennek annyira nem tulajdonítottam jelentőséget, de azért jelentkeztem. Amikor kiderült, hogy megnyertem Washingtonban a kreatív nagydíjat meglepődtem. De még akkor sem tudtam, hogy fotózással szeretnék foglalkozni. A professzoromat, Stuart Fishelsont nagyon tiszteltem és szerettem határtalan tudásáért és tehetségéért, ami igazi inspirációt és ihletet jelentett számomra. Megtanultam New Yorkban a szabad játékos fotózáson keresztül az önkifejezés fortélyait, ami a kreativitás alapja. A második diplomámat média mester fokozaton szereztem meg. A diplomám kutatási témája a romák sztereotipikus ábrázolása a médiában. Az ehhez kapcsolódó alternatív portrészorozat *Roma Ikonok* címmel. New Yorkban a Saléna (Long Island Egyetem) galériában volt az első kiállításom. Ezután hazatértem.

– Egy olyan országból, ahol nem számít, hogy valaki roma, nem roma, zsidó, fekete.

– Ez nem egészen így van, mert ott is számít, de ott a tehetséget, tudást és professzionalizmust tisztelik elsősorban, ami lehetőséget jelent bárkinek. Magyarországon viszont sajnos nem ezt tapasztalom. Az igazság, hogy az első tíz évben nem nagyon volt honvágyam, de aztán egyre többet gondoltam arra, haza kellene jönnöm, annak ellenére, hogy ott sikeres voltam. Hiányzott a családom, hiányoztak a barátaim, és volt még egy fontos ok: azt vettem észre, hogy a lányom kezd teljesen amerikai lenni. Ez egy kicsit megijesztett. Én pedig szerettem volna, ha megismeri gyökereit, az európai, a roma és magyar kultúrát. Kislányom sokszor elcsodálkozott, hogy itthon milyen negatív és sértő hangvételben beszélnek a romákról, mivel ő New Yorkban multikulturális környezetben nőtt fel. Persze Amerikában is van rasszizmus, csak azt a szigorú jogrendszer kordában tartja. Ott van kvótarendszer, amely előírja, hogy egy munkahelyen hány százalékban kell például feketéket illetve kisebbségeket foglalkoztatni.

– Lehet, hogy ott is van rasszizmus, de mégis csak eljutottak Obamáig. Hogy érzi magát itthon a lányod?

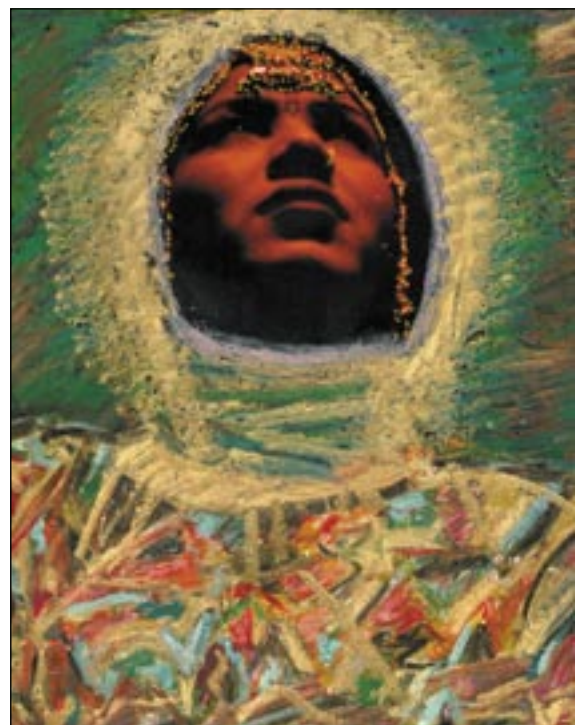
– Most már jobban. Az elején sokszor kérdezte: „Miért jöttünk ide?” „Hiszen itt minden olyan szürke mami.” Ma már tökéletesen beszél magyarul, pedig amikor hazajöttünk, mindössze annyi tudott mondani az öcsémnek, hogy: „Vegyél nekem fülbevalót”. Most jelentkezett a Corvinus Egyetemre, ahol angol nyelven tanul szociológiát.

– Van roma identitása?

– Egyre inkább. A roma kultúra mindig is nagy hatással volt rá.

– Min dolgozol most?

– *Roma Ikonok*, ez a fotókiállításom címe, amit már New Yorkban kezdtem el, és ez egy folyamatban változó és növekvő show. A *Roma Ikonok* hitelessége az önreprezentációban rejlik ezáltal az öndefiníció visszatérő introvertált motívumként jelenik meg a roma portékban. Eddig a romákat kívülről nem romák ábrázolták, ezért alakulhatott ki a ma élő sztereotipikus image, amely hiteltelen. A témája: hogyan sztereotipizálódott a roma kultúra a történelem során. Visszamegy Indiába Rajasztánba, ahonnan a romák nagy része származik. Az egyik kedvenc képem éppen egy rajastáni roma táncosnőről készült, akivel New Yorkban találkoztam. A kutatásom bemutatja azokat a helyeket, ahová a romák vándorlásaik során eljutottak. Szerettem volna megmutatni, hogy mennyire nem valós az a kép, ami rólunk kialakult a többségi társadalomban, s ami végül is elvezetett a mai sztereotipikus gondolkodáshoz. Nagyon fontos lenne, hogy már az általános iskolában kezdjék el tanítani, hogy az itt élő, nagy lét-

számú roma kisebbség honnan jött, milyen volt az ősi kultúrája, és milyen szenvedéseket élt meg a holokauszt évszázados vándorlásai során. Amerikában már az általános iskolában tanítják az afrikai amerikai kultúráját, a középiskolában és az egyetemen pedig a történelmükkel ismerkedhetnek meg a hallgatók. A kultúra erős kapaszkodó a toleranciához vezető úton. Amerikában a hatvanas években, amikor dúlt a rasszizmus, a fekete

jazz zenészek hihetetlen tehetséges muzsikája, – amit a fehérek ámulattal hallgattak, – sokat javított a közhangulaton. A fehérek rajongtak, tapsoltak, és elkezdték felfedezni, megérteni és értékelni az afroamerikai kultúrát, ennek hatására toleránsabbak lettek a feketékkel. Persze ehhez a média segítsége is kellett. Ha nálunk is a valódi roma kultúrát és a roma művészetet és értékeket látna a képernyőn a közönség és nem csupán Győzike bohóckodásait, akkor talán itt is lenne esély a szemléletváltásra.

– *Meg tudsz élni a képeidből?*
– Egyelőre nem.

– ???

– Szellemi szabadfoglalkozású tevékenységet folytatok: tolerancia és art workshopokat adok, alkalmanként oktatóként, moderátorként dolgozom a Holokauszt Múzeumban, énekelek Szakcsi Lakatos Béla juniorral. Fontosnak tartom a halmozottan hátrányos gyermekek tehetséggondozását, támogatását, amit a kreativitásra és a művészeti oktatásra alapozok. Az OSI Nyitott Társadalmak Intézete 2006-ban felkért engem és még jó néhány roma művészt és értelmiségit, akik két vagy három diplomával angol nyelvtudással éppen az utcán kószáltunk, munkát remélve. Itt több napos képzésben vettünk részt, kisebb tantervet készítettünk és volt alkalmunk találkozni az ország több részéről érkezett iskolaigazgatókkal, akik választhattak – szakmai és személyes bemutatkozásunk után –, hogy kit szeretnének az iskolájukba meghívni tehetséggondozóként. Ez a program sajnos csak egy évig tartott. Életem egyik leggazdagabb élménye volt ezekkel a gyerekekkel alkotni, látni, hogy hogyan változnak fejlődnek nap mint nap.

Sajnálom, hogy ez a program véget ért, és jelenleg nincs, aki az ilyen kezdeményezéseket támogatná. Ezt a programot elküldtem néhány iskolába, de válasza sem méltattak. Talán, ha alapítványon keresztül juttatnánk el a kreatív tolerancia programot, akkor ez sokat segíthetne a felnövekvő nemzedéknek.

– *A beszélgetésünk során sosem mondtad ki a cigány szót.*

– Mert én roma vagyok. A cigány szót a nem romák adták a romáknak. A cigány kifejezés pejoratív túl sok negatív energiát tartalmaz. Például a zigeuner (cigány) német szó fordítása magyarul vándorló tolvajt jelent, amíg az eredeti roma szó, rom (roma nyelvből fordítva) embert jelent. Márpedig én ember vagyok.

Az erő a hálózatban van

Esélyek Háza

Beszélgetés Tánicsics Zitával, a Szociális és Munkaügyi Minisztérium Esélyegyenlőségi Programirodájának fősztályvezető-helyettesével

– *Az esélyegyenlőség érvényesítésének sok formáját ismerjük. Az Esélyek Háza miben különbözik ezektől?*

– Az esélyegyenlőség fogalma, megvalósításának eszköztára folyamatosan változik, bővül. A hálózat részben a kormányzati szakmapolitikát viszi helyi

szintre, emellett erős szemléletformáló és koordináló szerepet vállal. Munkatársaink közvetlen kapcsolatban állnak az esélyegyenlőségi területhez köthető civil szervezetekkel, önkormányzatokkal és háttérintézményeivel, a helyi médiával, és igyekszünk megszólítani a munkáltatókat is. Célunk, hogy egy-egy megyében minél szélesebb körű közös gondolkodás alakuljon ki a témában, egyre több olyan helyi kezdeményezés, program születjen, amely a hátrányos helyzetű csoportok valós szükségleteire, igényeire épül. Ebben a tekintetben a hálózat egyfajta „katalizátorként” működik.

Fontos emellett kiemelni az Esélyek Házai szemléletformáló szerepét. Különböző helyi és országos programokkal, kampányokkal próbáljuk a széles közvélemény figyelmét felhívni az esélyegyenlőség fontosságára. Igyekszünk az emberek érdeklődését felkeltani, szeretnénk minél több olyan ismeretet átadni, élményt nyújtani, mely segíti a sztereotípiák lebontását.

– *Hogyan ellenőrzi a minisztérium a házak működését?*

– Rendszeresen, háromhetente, havonta találkozunk a házak vezetőivel, akik munkatársaikkal együtt mélyen elkötelezett emberek. Igyekszünk minél több helyi programon részt venni, emellett a házaknak bizonyos időközönként szakmai beszámolót, illetve előzetes programtervet kell nekünk benyújtaniuk.

– *Hogyan tanulták meg ezt az új feladatot?*

– Eleinte sok volt a bizonytalanság, de képzetekkel, beszélgetésekkel, tréningekkel segítettük és segítjük ma is a munkát. A később indulóknak már könnyebb volt a helyzetük, mert az évek alatt összegyűjtött tapasztalatokat fel tudták használni. Öt éve nyílt meg az első ház, az utolsó pedig 2008-ban..

Az idei év fontos prioritása volt egyfajta profiltisztítás, mert a tapasztalatok azt mutatták, hogy egyes tevékenységek tekintetében kezdünk párhuzamosságokat építeni, ami nem jó. A hátrányos helyzetű csoportok közvetlen segítségével érdeklődők a házak olyan feladatokat is felvállaltak, amelyek alapvetően más szervezetek, intézmények hatáskörébe tartoznak, miáltal az alaptevé-

kenység szenvedett csorbát. Nagyon sok ember szociális segélyek ügyében vagy munkanélküliség miatt kereste fel a házakat. Természetesen minden hozánk betérőnek próbálunk segíteni, de ilyen esetekben a házak csak azt tudják felvállalni, hogy pontos tájékoztatást adnak, mely problémával hova lehet fordulni. Természetesen figyelünk arra, hogy a tájékoztatás valóban segítse az embereket a problémáik megoldásában, igyekszünk, ha lehetséges, akár konkrét ügyintézőkhöz irányítani az érdeklődőket, információk anyagokat biztosítunk számukra.

– *Ehhez a feladathoz mennyi pénzt rendel a minisztérium?*

– Jelenleg havi másfél millió forintot, amely a minimum háromfős stáb bérért és a programok, tevékenységek költségeit fedezi.

A hálózat működtetésében helyi önkormányzatok és regionális munkaügyi központok a szerződéses partnereink.

– *Az önkormányzat mivel járul hozzá házak tevékenységéhez?*

– Ez változó. Van, ahol csupán közvetítő szerepet vállal, de van, ahol rendszeresen részt vesz a programokban, bevonja egyes szakmai bizottsági munkáiba a házakat. A hálózat működtetésében nagyon fontosnak tartom az önkormányzatok szerepvállalását, ideális esetben az együttműködés hidat képez a helyi döntéshozók és a területen dolgozó civil szervezetek között.

– *Vannak-e olyan esélyházak, amelyek kiemelkedően jól működnek?*

– Jót kiemelni mindig lehet, mindig tudunk. Jelenleg az a célunk, hogy a házak tevékenysége bizonyos alapfeladatokban egységessé váljon. Legyen egy olyan szakmai elvárás, ami minden házra nézve kötelező, és azonos színvonalat és tartalmat biztosít. Ez az egyik alapja a hatékony együttműködésnek a hálózaton belül. Idén ezen sokat dolgoztunk közösen, de mindig figyelembe kell venni az eltérő helyi adottságokat is.

– *Tehát most ahány megye van, annyiféle Esélyek Háza?*

– Bizonyos tekintetben igen. Ennek vannak előnyei és hátrányai, mind szakmai, mind működési szempontból. Feladatunk, hogy lehetőségeink szerint a legoptimálisabb rendszert alakítsuk ki.

– *Azt mondta, hogy igazán elhivatott emberek dolgoznak az esélyházakban.*

– Másképp nem is lehetett csinálni. Szinte minden megyében volt már példa arra, hogy a kollégák elkötelezettsége és kitarítása segítette át a házat egy-egy nehezebb időszakon. Most azon dolgozunk, hogy az Esélyek Házai minél hatékonyabban tudjanak együttműködni, segítve, kiegészítve egymást. Idén több olyan programunk volt, ahol a házak együtt jelentek meg. A Szigetfesztiválon, egy sátorban gyűjtöttük össze az egyes megyékben már kipróbált és bevált szemléletformáló játékokat, programokat. A közös munkának nagyon sok hozadéka van. Meggyőződésem, hogy az erő a hálózatban van.

Országos Esélyegyenlőségi Hálózat

Az esélyegyenlőség eszméjének védelmét Magyarországon 2003 óta törvény is biztosítja. Ám ahhoz, hogy az esélyegyenlőség ne csupán a törvény lapjain létezzen, hanem mindennapi életünk során is kifejezésre jusson, jelentős szemléletváltásra van szükség. E célkitűzés jegyében kezdődött el 2004-ben az Országos Esélyegyenlőségi Hálózat kialakítása, s mára már az ország valamennyi megyéjében, és külön a fővárosban is működik egy Esélyek Háza.

A HÁLÓZAT Minden ember egyenlő és egymással egyenértékű – könnyen leírható, de nehezen megvalósítható eszme. Az Országos Esélyegyenlőségi Hálózat célja, hogy felhívja a figyelmet az egyenlő bánásmód és az esélyegyenlőség eszméjének jelentőségére, és igyekezzen mindenki számára megtölteni tartalommal. Ezen belül az Esélyek Házai munkájukkal hat hátrányos helyzetű csoport (nők, gyermekek, romák, idősek, fogyatékossgal élő személyek, hátrányos helyzetű térségekben élők) társadalmi befo-gadását kívánják segíteni. A hálózat a Szociális és Munkaügyi Minisztérium szakmai felügyelete alá tartozik.

AZ ESÉLYEK HÁZAI FELADATAI Az Esélyek Házainak egyik fő feladata a társadalmi szemléletformálás. Rendezvényeinkkel, programjainkkal az esélyegyenlőségi kérdésekkel most ismerkedőkhöz, az eszme elkötelezett híveikhez és a hátrányos helyzetű csoportok tagjaihoz egyaránt szólni szeretnénk. Fontosnak tartjuk, hogy az esélyegyenlőséggel kap-

csolatos információk minél több emberhez eljussanak, ezért nagyobb megyei és országos rendezvényeken is részt veszünk. A szakmai kapcsolatok erősítése érdekében képzéseket, konferenciákat, tréningeket, célcsoportjainknak pedig változatos programokat szervezünk.

Munkánk szerves része a partnerségépítés és a hálózatfejlesztési, koordinációs feladatok ellátása az esélyegyenlőség területén tevékenykedő civil szervezetek, valamint az önkormányzatok és munkáltatók között. Segítséget nyújtunk a célcsoportokat segítő szervezetek, intézmények munkájához.

Feladataink közé tartozik az információszolgáltatás megyei, kistérségi és települési szinten. A házakban az érdeklődők tájékoztatást, segítséget kaphatnak esélyegyenlőségi kérdésekben, valamint rendszeresen tartunk ingyenes jogi tanácsadást és a helyi igényeknek megfelelően egyéb szak-tanácsadást is.

DISZKRIMINÁCIÓ. Az egyenlő bánásmód követelményének megsértése vagy hátrányos megkülönböztetés esetében az Egyenlő Bánásmód Hatósághoz (EBH) vagy a Nemzeti és Etnikai Kisebbségi Jogok Országgyűlési Biztosához lehet fordulni. Az esélyházakban részletes tájékoztatást nyújtunk az EBH és a kisebbségi ombudsman tevékenységéről, valamint panaszfelvételi lehetőséget biztosítunk az EBH és a kisebbségi biztos hatáskörébe tartozó esetekben, s a panaszokat továbbítjuk a két hivatalnak. Az együttműködés előnye, hogy így az ország minden megyéjében van egy hely, ahol a sértett felek segítséget kaphatnak ügyük elindításához.

Beszélgetés Márton Zoltán (Székesfehérvár) és Sztojkané Hergovics Györgyi (Esztergom) Esélyek Háza vezetőikkel

– *Mióta dolgoznak az Esélyek Házában?*

Sztojkané Hergovics Györgyi (SZHGY): 2004 júliusa óta dolgozom az esztergomi Esélyek Házában, ami az év májusában nyitott. Először munkatárs, majd programkoordinátor voltam, és 2007 óta irodavezető vagyok.

Márton Zoltán (MZ): A kezdetektől, 2004 tavaszától, a ház beindítástól dolgozom itt, immár hatodik éve.

– *Miváltozott a tevékenységük az elmúlt hat év alatt?*

MZ: Most egy egyenes vonalú „leülés” tapasztalható, amit főként a külvilág változása okoz. Ahogy hullám-

zik a társadalom, úgy változunk mi is. Hiába dolgozunk egy jól felépített szakmai irányvonal mentén, határozott célkitűzésekkel, azért csak a hatodik miniszterünk regnál, és közben meg látjuk, hogy milyen indulatok és egyéb társadalmi változások törnek felszínre, amik nem segítik az esélyegyenlőség ügyét. Sőt, sokszor évek munkáját teszik tönkre. Itt van például a roma gyerekek vagy a fogyatékos-sággal élő emberek integrációja. Az évek során sok helyütt valósítottuk meg az akadálymentesítést, ám ez a gazdasági válság következtében az illetékesek gondolkodásában hátrább sorolódott. Ez a mostani helyzet újra keverte a kártyát, ami például fölerősítette a romák elleni indulatokat. Márpedig ez nem segít bennünket a kirekesztés elleni munkában.

– *Az integrált oktatásról sokat vitatkoznak manapság.*

MZ: Nem hiszek a szegregáció semmilyen formájában, ugyanakkor az integráció sokféle lehetőségében igen. Néha úgy látom, mint ha az lenne a szándék, hogy a negatív példák hangsúlyozásával lebeszéljék az embereket még arról is, hogy egyáltalán végiggondolják, mit is jelent az integráció, és milyen káros következményei vannak a szegregációnak. A terepen is azzal szembesülünk, hogy ez egy szélmalomharc egy olyan társadalomban, amelyben rutinszerűen mélyen gyökerező agresszióig fajuló előítéletek élnek, az antiszemitizmustól a rasszizmusig.

– *Különösen, ha ezt olyanok is erősítik, akik pozícióban vannak, akiknek hisznek az emberek.*

MZ: A bűnbakkeresés és -gyártás olyan, mint a hullámvadás a vidámparkban. Szívesen felugranak rá az emberek, mert tüneti kezelést kínál olyan problémákra, amelyeket csak nagy erőfeszítésekkel lehetne orvosolni. Sajnos, az esélyesség ügyében egyre rosszabb állapot alakul ki. A mi pályánkon nagyon nehéz megmaradni, mert kevés a sikerélmény. Persze azért találunk kapacitásokat. Ilyen például, hogy a fogyatékos-sággal élők integrációjában már eljutottunk odáig, hogy a mai magyar szókincsből, kezd kikopni a világtalan, a nyomorék, a béna, az idióta vagy a debil kifejezés, ahogy már kerekesszéket mondunk és nem tolókoszit. Úgy gondolom, hogy ez az Esélyek Háza és a médiatársadalom közös sikere. És persze sikerként könyveljük el, hogy csökkenteni tudtuk az idősek generációs hátrányát, és sokat tettünk a fiatalokért is. Ezek a területeken az országos hálózaton nagyon komoly eredményeket ért el. Nekem személy szerint az a legnagyobb sikerélmény, amikor fölöslegessé válok egy szituációban. Most például a Fejér megyei Látássérültek Egyesülete, öt év után, a mi segítségünkkel eljutott oda, hogy megnyitotta a Látássérültek Regionális Rehabilitációs Központját, amit már nélkülünk működtetnek. Nyilván azokon a területeken vagyunk gyengébbek, ahol a havi másfél millió forint működési költség és négy ember kevés egy megyében. Ilyen a cigányság ügyének kezelése, különös tekintettel az oktatási szegregációra – amiben a 27 európai tagállam között Magyarország a sereghajtó – és a munkaügyi piaci diszkriminációra. Itt nem tudtunk eredményt elérni, nem kaptunk hozzá eszközöket. Az aktív korú népességgel kapcsolatban, országos szinten, azt tudjuk felmutatni, hogy magasabb szintű kockázati eseménnyé tettük a diszkriminációt azzal, hogy a roma antidiszkriminációs jogsegélyszolgálatot, az Egyenlő Bánásmód Hatóságot és a kisebbségi ombudsman panasztételi eljárását az Egyenlő Bánásmód Hatóság szankcióval bíró folyamatába sok ügyfelet tudtunk csoportosítani. Ennek a híre a média segítségével elterjedt, így ma Magyarországon magasabb kockázattal jár valakit diszkriminálni, szegregálni, mint öt évvel ezelőtt. Ami persze nem jelenti azt, hogy a jelenség megszűnt.

– *De mindenesetre létezik egy visszatartó erő. A város és a környék lakói honnan tudnak egy ilyen házról?*

MZ: Onnan, hogy az összes olyan közösség, amely fogyatékos-sággal élőköt, nőket, romákat, nemzeti etnikai kisebbségeket, időseket próbál segíteni, az elmúlt öt évben kapcsolatba került az Esélyek Házával. Szinte egy megyében nincs olyan érdekve-dő, aki már ne szervezett volna közös programokat az Esélyek Házával, szókin-cset, fogalmakat ne tisztázott volna velünk, valamilyen partnerségben ne tudta volna tovább adni azokat az üzeneteket, amiket mi fogalmaztunk meg. De forrást is sze-reztük nekik, olykor működési költségük többszörösét.

– *Mi a helyzet Esztergomban?*

SZHGY: A kezdetekben idegen intézményként kezeltek bennünket. Ugyanis hasonló esélyegyenlőségi céllal létre-jött intézményrendszer nem működött az országban, ezért arra felé toltak bennün-ket, hogy legyünk a szociális ellátórendszer része. Időbe került, hogy bebizonyítsuk nekünk más a feladatunk. Nevezetesen: mi a társadalom egészét szeretnénk az esély-egyenlőség tekintetében érzékennyé tenni. Amit mi csinálunk, az társadalmi tudatformá-ló tevékenység, ami természetesen közvetve a rászorultakat érinti. Az ő érdekeiért tev-kenykedünk, de nem minden esetben köz-vetlenül velük együtt. A programjaink sem csupán nekik, hanem értük szólnak. Tehát a társadalom többi tagjával próbáljuk megér-tetni a kisebbségek gondjait, hogy miért nem szabad diszkriminálni, előítéletesen viselked-ni. Jó néhány olyan rendezvényt szervezünk, ahol jelen van a társadalom minden réte-ge, mert így hatásos a munkánk. De jelen vagyunk a civil szervezetek eseményein is, és sok esetben közvetlenül is találkozunk azok-al, akik védelmében dolgozunk.

MZ: A székesfehérvári Esélyek Házában tizenegy olyan szervezet székhelye talál-

ható, amelyek időseket, fogyatékosokat, fiatalokat képviselnek. Közösségi életük közvetlen közelünkben zajlik.

SZHG: Esztergomban mi külön épületben vagyunk a civil szervezetektől, de ennek ellenére nagyon intenzív a kapcsolatunk velük.

– *Az önkormányzat milyen módon segít Esztergomban?*

SZHG: Van egy nagyon jó roma program, amit Esztergom városa indított. A felmérésben és a cselekvési terv kialakításában is segédkeztünk. Ez képezte alapját annak a koncepciónak, aminek nyomán a romákat vissza lehetne juttatni az elsődleges munkaerőpiacra. Első körben harminc roma helyezkedett el közintézményekben, illetve kezdte meg az érettségire való felkészülést. Sajnos a mi munkánkba is erősen beleszólt a nyugtalan közélet. Legutóbb például az esélyegyenlőségi feszített némelyek arra használták fel, hogy uszítsanak a romák és a polgármester ellen. Két roma összeveszett, amiből a közbeszéd egy krimet kanyarított. Voltak, akik lövöldözésről beszéltek. Holott valójában nem történt semmi különös.

MZ: Nálunk az önkormányzat boldog amiatt, hogy a szociális minisztérium az Esélyek Házával sok terhet levesz a válláról. Szakmai szervezetként kezelnek bennünket, olyannyira, hogy például az iskolai esélyegyenlőségi tervet is velünk írtatták meg. A pályázatokhoz is kikérik a véleményünket.

– *A bizalom forintban is mérhető?*

MZ: Annyiban igen, hogy ha az Esélyek Háza partnere egy, az önkormányzathoz pályázó, civil szervezetnek, akkor többnyire megkapja a forrást, mert mi garancia vagyunk a pénzek tisztességes felhasználáshoz.

SZHG: Bennünket azzal segít az önkormányzat, hogy használhatjuk az intézményeket. Most a helyi gazdasági társaságok felé nyitunk, őket is megcélizzuk a programjainkkal. Szeretnénk elérni, hogy megértsék, egy civil szervezet, illetve az Esélyek Háza, nem mumus, akitől félni kell. De programjainkkal azt a tévhitet is igyekszünk eloszlatni, hogy a szociális munka sóhivatali tevékenység, valami felesleges rossz. Próbáljuk megértetni, hogy a társadalmi felelősségvállalás hosszú távon mit eredményez, akár a cégek számára is.

– *Nehéz volt például a Suzuki gyárba bejutni?*

SZHG: Nem volt könnyű... De amióta az Egyenlő Bánásmód Hatóság is bírságot, és

az EU-s pályázatokban is megjelentek az esélyegyenlőségi szempontok, például, ha családbarát munkahelyhez kért támogatást a cégek, vagy befogadó munkahelyeket akarnak létrehozni, kicsit pozitívabban reagálnak a megkeresésünkre. Bejutottam a komáromi Nokia gyárba is, ahol már elindult egy komoly program. 2009-et a Sokszínűség Événél jelölte ki a vezetés. Többször voltunk náluk esélyegyenlőség-érzéketítő tréningeket tartani. Ezen alkalmakkor felmértük, hogy mit tettek már eddig, és merre fejlődhetnek tovább. A találgatók némiképpen hasonlóan egy munkamegbeszélésre, ahol a HR-esek hiányosságaira is rámutatunk. Bizony van olyan cég, ahol tőlünk tudta meg a vezetés, hogy nem csupán fizikai akadálymentesítés létezik, hanem

akadálymentesíteni kell és lehet a vakok vagy éppen a nagyothallók életét is. Igazi sikerélmény számunkra, ha azt látjuk, hogy egy cég komolyan kezd el ezekkel a témákkal foglalkozni. Úgy érzem, egyre többen fordulnak felénk, de sajnos a gazdasági válság egy kicsit keresztülhúzta a számításainkat. Ennek ellenére, azt érezzük, hogy kezd beérni a munkánk. Ha valahol akadálymentesíteni akarnak, hívnak minket, nézzük meg, vizsgáljuk meg, hogy jó-e az elképzelésük, és kikérik a tanácsunkat abban is, hogy miként foglalkoztassák a kisgyermekes asszonyokat.

– *A végén még komoly tekintélye lesz a házaknak.*

SZHG: Erre törekszünk.

Én is voltam munkanélküli, tudom, hogy milyen a társadalom periferiáján élni

A hitem erős motiváció

Beszélgetés Maczkay Zsaklival, a váci székhelyű Pest Megyei Esélyek Háza vezetőjével

– *Milyen végzettsége van?*

– Az ELTE-BTK-ra, valamint a Károli Gáspár Református Egyetemre jártam, magyar-filozófia-esztétika szakra. Az egyetemi évek alatt és után újságíróként dolgoztam. Végül is személyes indíttatásból szociális területre kerültem. Gyermekjóléti szolgálatnál helyezkedtem el, ahol egy évig családgondozóként dolgoztam. Közben pedig szociális továbbképzésekre jártam. Hamarosan följárlottak nekem egy megüresedett állás a hajléktalan szállón, így a hajléktalanok átmeneti szállásának és napi melegezőjének lettem a vezetője.

– *Nem ijedt meg ettől a feladattól? Sok tragédiával találkozhatott.*

– Szerettem ott dolgozni. A feladat gyönyörű volt. Ami nehézséget jelentett, az a sok fal, amibe a problémák megoldásakor ütköztem. Az élet úgy hozta, hogy pár év múlva váltanom kellett. A Mozgáskorlátozottak Közép-magyarországi Regionális Egyesületéhez kerültem. Az elnökünk, dr. Chikán Csaba maga is mozgáskorlátozott, egyébként Vác város közjegyzője. Ő hozta létre az egyesületet – az országban elsőként – éppen 30 évvel ezelőtt. Az egyesület berkein belül működik egy támogató szolgálat, valamint egy lakóotthon, ahol önálló életvitelre törekvő mozgáskorlátozott fiatalok élnek. De szintén hozzánk tartozik a régió egyik legnagyobb szociális foglalkoztató intézménye, az Üllői Civil Kht. Talán nem véletlen, hogy egy ilyen sokoldalú egyesület nyerte el 2008-ban

a Pest Megyei Esélyek Háza működtetésének jogát. Ez nekünk mindenképpen egy új kihívás volt, hiszen profilt kellett bővíteni. Az Esélyek Háza tevékenysége ugyanis a fogyatékosággal élő emberek mellett további öt célcsoportra irányul: a gyermekekre, a nőkre, az idősekre, a romákra, valamint a hátrányos helyzetű településen élőkre. Nekik szervezzük különböző esélyteremtő-kiegyenlítő programjainkat (képzéseket, személyiségfejlesztő, pályaorientációs, kommunikációs stb. tréningeket, információs- és egészségnapokat, prevenciósszerű foglalkozásokat stb.). A tartósan munkanélküliek számára például speciális életpálya-tréning indult.

– *Ez hogy működött?*

– Nagyon jól. Ez valójában egy korábban beindult váci program adaptációja volt, amit a szobi kistérségbe vittünk el. Kevesebb résztvevő jelentkezett, mint amennyire számítottunk, de maga a program hasznos volt. Nem álláskeresőre tréningeztük a résztvevőket, hanem a kompetenciákat, a készségeket, az önbecsülés fontosságát állítottuk a középpontba, és az elérhető célokat kerestük közösen.

– *Igen, csakhogy ezeknek az embereknek legfőbb bajuk az, hogy nincs munkájuk.*

– Ez így van, de ha depresszióba zuhanak, akkor még a kevés adódó lehetőséget sem tudják megragadni.

– *Egy ilyen tréning segít neked? Jöttek visszajelzések?*

– Igen. A foglalkozásoknak jó visszhangja volt.

– *Őn hisz az integrált programokban?*

– Nagyon hiszek. Az integrált programok (például a parasportnapok, ahol együtt sportolhatnak sérült és ép emberek) különösen alkalmasak arra, hogy megismerjük egymás értékeit és „másságát”. Úgy gondolom, hogy a megismerés nélkülözhetetlen egy elfogadóbb társadalmi szemléletmód létrejöttéhez. A Közép-magyarországi Regionális Munkaügyi Központ Váci Kirendeltségével együttműködve indítottuk el ez év augusztusában a *Kilátások a munkaerőpiacon* című hatrészes konferenciasorozatot, melybe a munkaadói és a munkavállalói oldalt egyaránt igyekszünk bevonni. Az első alkalom a fogyatékossgal élő, megváltozott munkaképességű embereknek szólt. A következő tanácskozáson pedig a 40–50 év feletti munkanélkülieket próbáljuk megszólítani. Városunkban a közelmúltban – hagyományteremtő szándékkal – rendeztük meg az ún. *D-napot*, melyen a régió valamennyi, segítő szakmában tevékenykedő állami, egyházi és civil szervezete részt vett. Mi esélyegyenlő-

ségi bemutatót tartottunk. Különböző érzékenyítő játékokat játszottunk. Például olyat, amiben a látók a látássérültek világával ismerkedhettek meg, aztán kerekesszékes akadályversenyt rendeztünk, amiben ugyancsak érdeklődéssel vettek részt a látogatók. Hasonló programokkal állandó résztvevői vagyunk a különféle szabadtéri fesztiváloknak, rendezvényeknek, míg a pályaválasztási kiállításokon, állásbörzéken hátrányos helyzetű fiataloknak és felnőtteknek szóló pályázati lehetőségek bemutatásával, valamint esélyegyenlőségi totóval igyekszünk megjeleníteni az esélyegyenlőség témakörét. Az iskolákban, osztályfőnöki óra keretében rendszeresen tartunk esély- és roma népszerű ismereti órákat. Ezekben a gyerekek szintjén beszélünk az esélyegyenlőségről.

– *Honnan tudnak a lakosok a programokról, akciókról, találkozókról, tréningekről? Egyáltalán, honnan tudják az emberek, hogy az Esélyek Házában mi történik?*

– Amikor elindultunk, elég nagy hangsúlyt fektettünk a nyilvánosság elérésére. Jó a kapcsolatunk a sajtóval. A helyi médiákban havonta hét–nyolc cikk is megjelenik rólunk.

– *Például egy Nagybörzsönyben élő roma család, amelynek nincs tévéje és újságra sem telik, honnan értesül az ott érintő eseményről?*

– Az ottani polgármester egy autóra szerelt hangos bemondón teszi közzé a híreket.

– *Miként tud az Esélyek Háza három munkatársa ilyen sok eseményt szervezni?*

– Csakis a partnerszervezetekkel együttműködve. Az esélyegyenlőség területén, valamint a szociális szférában működő partnerszervezetekkel való együttműködés, a hálózatépítés és koordináció az Esélyek Háza alapvető feladata. Tevékenységünk másik fele magukra a szervezetekre és az ott dolgozó szakemberekre irányul: érdekvédelmi fórumok, szakmai kerekasztalok, konferenciák tréningek, továbbképzések formájában. A hálózatépítés folyamatos, és egyre bővül partnereink listája. Szerencsére a polgármesterek jelentős része támogatja munkánkat.

– *Az ön elhivatottsága miből ered?*

– Nem akarok patetikus lenni; talán annyit, hogy a hitem erős motiváció, valamint az is, hogy egyetem után, három diplomával, én is voltam munkanélküli, és tudom, hogy milyen – akár ideig-óráig – szembenézni a társadalmi periféria kérdéseivel.

Egyetértés övezi a jelnyelvi törvényt

Beszélgetés dr. Páva Hannával, a Szociális és Munkaügyi Minisztérium Fogyatékosügyi és Rehabilitációs Főosztályának vezetőjével

– *Sok küzdelem árán jött létre ez a törvény?*

– A Siket és Nagyothallók Országos Szövetsége már tíz éve fáradozik azon, hogy legyen egy olyan jogszabály, amely elismeri a siketek által használt jelnyelvet. Ehhez tudni kell, hogy a magyar gyógypedagógiában hosszú ideig nem volt szabad használni ezt a közlési formát, hanem csak a – köznapi nyelven szólva – szájról olvasást. Egy idő után már nem volt tilos a jelnyelv, és mostanra jutottunk el odáig, hogy ez a gyógypedagógiában is elfogadott lett. Ez így van rendjén. Ugyanis a ténylegesen, siket, illetve a nagyon súlyos hallássérült ember számára gyakorlatilag csak a jelnyelv biztosítja, hogy magas szinten kommunikáljon a társadalommal.

– *Mi változik a törvény életbelépésével? Valóban várható, hogy néhány héten belül megszavazza a parlament?*

– Ritka jelenségnek lehetünk tanúi: ezt a törvényjavaslatot minden parlamenti párt támogatja, tehát konszuszussal jön létre. Túl a nemes elv deklarálásán, hogy tudniillik a magyar parlament elismeri a jelnyelvet, illetve ennek kultúráját, két alapvető változást idéz elő az érintettek életében. Az egyik az, hogy a közszolgáltatások igénybevétele során az ügyfél döntheti el, milyen módszerrel akar kapcsolatot teremteni és kommunikálni, például az önkormányzattal, a bírósággal, a rendőrséggel. A bíróságon eddig, ha bármilyen minőségben siketeket hallgattak meg, a bíró döntötte el, hogy tolmács segítsen-e a kommunikációban. Igen ám, de mivel nem minden siket vagy nagyothalló ismeri a jelnyelvet, ezért igen nehézkes volt a kommunikáció. Nos, a törvény élet-

Szeptember 29-én jelynyelven szólalt fel a parlamentben Kósa Ádám

A parlamentben először szólalt meg hallássérült képviselő, az ellenzéki Kósa Ádám beszédét jeltolmácsok fordították a magyar jelynyelv használatáról szóló törvényjavaslat általános vitájában. Szerinte a kormány most „jó tanulóknak” bizonyult.

Kósa Ádám fideszes európai parlamenti (EP) képviselő szerint a magyar jelynyelvről és a magyar jelynyelv használatáról szóló törvényjavaslat a siketek, a nagyothallók és a siket vakok érdekeit szolgálja. Az előterjesztés célja, hogy a magyar jelynyelvet „önálló, természetes” nyelvként ismerjék el. A társadalmi integrációhoz szükséges a jelynyelv használata.

belépésével ez változik, és nemcsak a bíróságok, hanem minden hatóság és közhivatal esetében. A költségek természetesen nem az ügyfelet terhelik ezután sem. A másik terület, amelyet a törvény érint: az oktatás. Úgy tűnik, konszenzus van abban, hogy aki gyógy-pedagógiai intézetben szegregáltan tanul, kötelező lesz megtanulni a jelynyelvet. Ugyanakkor a gyerek vagy a szülő rendelkezhet arról, hogy a tantárgyakat audtív-verbális módszerrel vagy jelynyelven tanulja meg a diák. Az integrált iskolába járó hallássérült gyerek szülője dönthet arról, hogy a diák elsajátítja-e a jelynyelvet. Amennyiben igény van a jelynyelvtanulásra, az iskola dolga lesz az oktatás megszervezése. A részleteket majd a kormány dolgozza ki.

– Mikortól várható a törvény teljes körű alkalmazása?

– Egyes rendelkezései már jövőre, illetve 2011-ben életbe lépnek. A teljes körű alkalmazás 2017-től várható. Ekkora lesz annyi kiképzett tanár, aki jelynyelvet tud oktatni.

– Személyes sikerének is érzi a törvény létrejöttét?

– Sokan dolgoztunk rajta, itt a minisztériumban is. Az érintettekkel közös a sikerünk.

„Nem segítségre, hanem a döntésekben való részvételre van szükségünk”

Semmit rólunk nélkülünk!

Az European Youth Centerben rendezték szeptemberben az a nemzetközi konferenciát, amely a fogyatékossgal élő személyek jogtudatos magatartásának elősegítésével, megerősítésével foglalkozott. A konferencia házigazdája a Siketek és Nagyothallók Országos Szövetsége, a SINOSZ volt, fővédnöke Greg Dorey brit nagykövet, valamint dr. Szabó Máté az állampolgári jogok országgyűlési biztosa. Az eseményről dr. Purda Zsuzsánna számol be.

Köszöntőjében Szabó Máté arról beszélt, hogy az emberi jogok fejlődése mára a speciális jogok elismerése felé mozdult. Az válik egyre fontosabbá számunkra, hogy mindenki egyforma eséllyel induljon az életben és élhessen emberi jogaival – mondta.

A Fogyatékossgal Élő Személyek Jogairól Szóló ENSZ Egyezmény – amelyet Magyarország ratifikált elsőként a világon – nem hoz létre új jogokat. Célja, hogy megvédje és biztosítsa minden emberi jog élvezetét a fogyatékos személyek számára – hangsúlyozta Greg Dorey brit nagykövet magyarul megtartott nyitóelőadásában. Felhívta a figyelmet arra, hogy a kormányoknak sürgős intézkedéseket kell tenniük a helytelen, jogsértő gyakorlatok, szokások és intézmények felszámolására.

Dr. Kósa Ádám, a SINOSZ elnöke, az első siket képviselő az Európai Parlamentben a SINOSZ szerepe a fogyatékossgal élő személyek jogtudatos magatartásának ösztönzésében címmel tartott előadást. Benne arra hívta fel a figyelmet, hogy az ENSZ Egyezmény csak lehetőség és nem megoldás a fogyatékossgal élő személyek jogainak érvényre juttatásában. Új stratégiát sürgetett, amely az oktatás és a jelynyelv területén kell, hogy változást hozzon. Az információhoz való hozzáférés és a kommunikációban való részvétel lehet az egyik közös pont a különféle szervezetek együttműködésében. Hangsúlyozta a fogyatékossgal élő személyek alapvető követelését, miszerint nem segítségre van szükségük, hanem arra, hogy érdemben részt vehessenek az őket érintő döntések meghozatalában, azaz: „Semmit rólunk nélkülünk!”

A konferencia idejére jelent meg *Emberi Jogok. Igen!* címmel a fogyatékossgal élő személyek jogaival kapcsolatos kép-

zési kézikönyv magyar nyelvű változata a SINOSZ kiadásában. A kézikönyv célja, hogy az ENSZ Egyezményt megismertesse az emberekkel. A könyv jól áttekinthető, könnyen használható, alapvető forrást biztosít az emberi jogok képviseléséhez, azok oktatásához, és a neveléssel foglalkozóknak munkájuk eredményessé tételéhez.

A *Siket ember és az Emberi Jogok* című helyzetjelentést, amelyet egy világméretű felmérés kapcsán készítettek, Allen Colin (WFD – Siketek Világszövetsége), a projekt koordinátora mutatta be. Svéd kezdeményezésre az emberi jogok alakulását mérték fel a fejlődő országok siketei körében. Colin szerint teljesen árnyalt képet nem sikerült kapni, mivel néhány szervezet vélhetőleg jobb színben tüntette fel a helyzetet, egyrészt azért, mert szégyellik a körülményeiket, másrészt mert félnek, hogy a kormányzat megvonja tőlük emiatt a támogatást. A felmérés eredményeit értékelve beszélt néhány nagyon súlyos jogsérelemről, például arról, hogy egyes országokban nem tekintik őket egyenlő állampolgároknak, nem vezethetnek gépkocsit, nem szavazhatnak, nem alapíthatnak családot, és nagyfokú közöttük az írástudatlanság.

A fórum résztvevőinek kétharmada siket személy volt. Magyar és nemzetközi jelynyelvi tolmácsok működtek közre, hatalmas képernyőkön jelent meg magyarul és angolul az írott szöveg, szinkronban az előadásokon elhangzottakkal. A hallók számára pedig fülhallgatón, több nyelven biztosították a megértést.

A MAGYAR HELYZETRŐL Rauh Edit esélyegyenlőségi szakállamtitkár jó hírrel kezdte előadását: egy-két héten belül dönt a parlament a jelynyelvről szóló törvény elfogadásáról, amelyet valamennyi párt egyöntetűen támogat – mondta. A várható szabályozásból néhány példát említett: a jelynyelv – mint nem beszélt nyelv – a nyelvi identitás része, a magyar jelynyelv pedig önálló kisebbségi nyelv kell, hogy legyen. 2003-ban kezdődött meg a jelynyelvi tolmácsszolgáltatás országos hálózatának kiépítése, ettől kezdve nem tanfolyam, hanem szakképzés útján sajátítható el a jelynyelv, és hamarosan elkészül a tolmácsok országos névjegyzéke – tette hozzá. 2017-

től első osztálytól kétnyelvű oktatást kell biztosítani a siket gyermekeknek – és szüleiknek is! – ha ezt legalább öt szülő kezdeményezi az iskolában.

A törvény elfogadásával kapcsolatosan hangsúlyozta, hogy több más törvény módosítása is indokoltá válik, így például a fogyatékossgal élő személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról, az önkormányzatokról, a hatósági eljárásokról, a rádiózásról és televíziózásról szóló törvény. Ez utóbbi kapcsán a szakállamtitkár elmondta, hogy 2010-től fokozatosan kötelező lesz két óra időtartamonként emelni a közszolgálati műsorokban a feliratozással ellátott adásidőt, így 2015-re eljutunk a teljes műsoridő kommunikációs átalakításához. A híreket azonban már 2010-ben teljes időben felirattal kell ellátni.

HELYZETJELENTÉS A VILÁGBÓL Svéd kezdeményezésre világméretű felmérés készült az emberi jogok alakulásáról a fejlődő országok siketeire vonatkozóan. A kérdőívet a világ 7 régiójába, 123 országba juttatták el. 93 országból érkezett válasz, amelynek alapján készült el a nemzetközi jelentés.

A kérdőívben négy alapvető szempontot vizsgáltak: a jelnyelv és a siketkultúra tisztelete megvalósul-e, van-e kétnyelvű oktatás, működik-e a törvény előtti egyenlőség, a diszkrimináció tilalma, milyen a hozzáférés a jelnyelvi tolmácsoláshoz.

Ezek bármelyikének hiánya vagy akadályoztatása esetén ugyanis mindenképpen sérülnek a siketek emberi jogai. A siket emberek jogainak biztosítása középpontjában a jelnyelv áll, és legfőbb cél, hogy nyelvi kisebbségi jogait kihasználhassák.

A jelentés szerint csak 44 országban ismerik el nyelvként a jelnyelvet. Az oktatás területén a jelnyelv használatával kapcsolatban az az általános tendencia (88 országban), hogy biztosítják a siket gyermekek oktatását, főként külön iskolában, és csupán 23 országban létezik kétnyelvű – jelnyelven is történő – oktatás, ami rendkívül fontos a gyermekek számára, hiszen saját nyelvüket nem használhatják.

Ahhoz, hogy a kétnyelvű oktatás megvalósulhasson egyrészt a jelnyelv önálló nyelvként való elismerése, másrészt szakképzett jelnyelvi tolmácsok megléte szükséges. Ilyen képzés a felmérésben érintett országok közül csak 43-ban van, és csak 32-ben fizeti őket a kormányzat, a többiben a siketszervezetek finanszírozzák őket.

Mobilitás Ifjúsági Hét

A tavalyi Európai Ifjúsági Hét sikerei után idén október 12–17. között a Mobilitás Országos Ifjúsági Szolgálat ismét szakmai programokkal, rendezvényekkel hívta fel a fiatalok és a társadalom figyelmét az ifjúságra, az ifjúsági szakmára. A *Mobilitás Ifjúsági Hét* központi eseménye az Országgházban megrendezett *Parlamentari Ifjúsági Nap* volt, amelyet *Harach Péter*, az Országgyűlés alelnöke és *Herczog László* szociális és munkaügyi miniszter nyitottak meg.

A parlamenti esemény fő témája az Európai Unió és a magyar ifjúság volt. Az ifjúsági napon a fiatalok, ifjúsági szervezetek képviselői és ifjúsági szakemberek mellett az európai, országos és helyi politikusok, illetve egyéb állami, önkormányzati döntéshozók is képviseltették magukat.

A rendezvényen a politikai döntéshozók felszólalását *dr. Szabó Máté*, az állampolgári jogok országgyűlési biztosának összegzése zárta. A *Parlamentari Ifjúsági Nap* levezető elnöki posztját *Rauh Edit*, a szociális tárca esélyegyenlőségi szakállamtitkára látta el.

Az Európai Bizottság döntése értelmében tavaly novemberben rendezték meg az *Európai Ifjúsági Hetet*, amelynek fő célja a fiatalok aktív részvételének ösztönzése, valamint a saját jövőjükkel kapcsolatos elképzeléseiknek, elvárásaiknak, eredményeiknek bemutatása a magyar és európai döntéshozóknak. A *Parlamentari Ifjúsági Nap* a bizottság célkitűzéseivel párhuzamban lehetőséget teremtett a magyar fiatalok számára a döntéshozóikkal való párbeszédre. A Mobilitás és az együttműködő partnerei tették lehetővé azt, hogy az ország számos pontján érdemi diskurzus indult el a fiatalokat érintő kérdések megvitatásában.

Zánkán tanácskozott a Magyar Ifjúsági Konferencia

A *Gyermek és Ifjúsági Centrumban* tartotta ülését a *Magyar Ifjúsági Konferencia (MIK)*. A magyar ifjúság legmagasabb szintű közös fórumának képviselői megfogalmazták: a határon túli magyar ifjúsági szervezetek alapvető érdeke, hogy programjaik, célkitűzéseik végrehajtásához a magyar államtól kapott támogatások hatékonyabb felhasználása érdekében javaslattevési jogot szerezzenek.

Rauh Edit szakállamtitkár és *Bodor Tamás* főosztályvezető-helyettes (Szociális és Munkaügyi Minisztérium) tartott tájékoztatót a kormányzat ifjúsági szakmai tevékenységéről.

Veres Judit igazgató az FSZH Mobilitás Országos Ifjúsági Szolgálat a MIK-et segítő,

a határon túli és magyarországi ifjúsági tagszervezetek az aktuálisan elvégzett munkájukról számolt be.

Szórád Gábor, a MIK Állandó Bizottságának elnöke tájékoztatójában hangsúlyozta az önkéntesség szerepét és bemutatta a stratégiai célok megvalósulásának helyzetét. A MIK módosította szervezeti és működési szabályzatát, elfogadta szakmai-etikai kódexét, illetve a titkárság tevékenységével kapcsolatos feladatmegosztást és munkarendet. A fiatalok aktuális kérdésekről konzultáltak a magyar Külügyminisztérium, az Oktatási és Kulturális Minisztérium és a Miniszterelnöki Hivatal képviselőivel, és szekcióüléseken foglalkoztak a tagszervezetek közötti kapcsolatépítéssel.

Bővebben lásd: http://onkornet.hu/cikk.html?cikk_id=17248